

Libertarianizm w skrócie

16 sierpnia 2019

Dyskusje dotyczące ideologii libertariańskiej zazwyczaj kończą się frazą: „radzę poczytać Rothbarda”.

Murray Rothbard to główny teoretyk libertarianizmu, który napisał na ten temat wiele długich traktatów naukowych. A przed nim – i po nim – idee tę rozpracowało i rozwinęło wielu naukowców, filozofów czy ekonomistów. Ekonomia potwierdza tę ideologię w praktyce na każdym kroku.

Polacy mają bogate tradycje libertariańskie, starsze od amerykańskich, bo Pierwsza Rzeczpospolita, mimo wielu wad i odbiegania od ideału, była jednym z najlepszych praktycznych wzorców libertariańskiego kraju – po średniowiecznej Islandii i Irlandii.

Libertarianizm to po prostu etyczny, konserwatywny, klasyczny liberalizm użyty do polityki, ekonomii i gospodarki – to liberalizm bez etycznych kompromisów.

Libertarianizm to idea społeczno-polityczna oparta na dwóch aksjomatach etycznych wywodzących się z chrześcijańskiego przykazania miłości: 1) aksjomat nieagresji, 2) aksjomat samoposiadania.

Aksjomat nieagresji to zasada etyczna mówiąca, że nie wolno inicjować aktów przemocy, że wszelkie zapoczątkowanie takich aktów jest złe moralnie. A zatem złem jest kradzież, gwałt, morderstwo, oszustwo. Natomiast dozwolona moralnie jest przemoc i stosowanie siły w obronie przed takimi aktami agresji. Zasada ta wynika wprost z Dekalogu, z takich przykazań jak: „Nie morduj”, „Nie kradnij”, „Nie składaj przeciw drugiemu fałszywego zeznania”.

Libertarianie po prostu uważają, że wszelkie ludzkie wspólnoty, organizacje i instytucje powinny opierać się o

dobrowolny w nich udział – uważają, że nie wolno nikogo zmuszać do przynależności do jakiejkolwiek organizacji, w tym państwa, bo w ogóle nie wolno innego dorosłego człowieka do niczego zmuszać przemocą.

Aksjomat samoposiadania to zasada etyczna mówiąca, że człowiek rodzi się wolny i równy wobec wszelkich praw naturalnych i stanowionych – i jest posiadaczem samego siebie. Oznacza to, że nikt nie może innym człowiekiem wbrew jego woli dysponować, posiadać go, rozkazywać mu czy stosować wobec niego przemoc. Z zasady tej wywodzi się wszelkie prawa własności, bo na mocy prawa własności do siebie człowiek ma prawo do owoców własnej pracy i ma prawo się tymi owocami wymieniać z innymi. Z tego dalej wynikają prawa do ziemi, handlu i dziedziczenia. Ta zasada etyczna wynika wprost z chrześcijańskiego uniwersalizmu, czyli z tego, że wszyscy ludzie podlegają tej samej moralności oraz wprost z Dekalogu – z tych samych przykazań, co aksjomat nieagresji.

Z zasad tych ideologia libertariańska wywodzi wszelkie zasady dotyczące politycznego prymatu wolności, pluralizmu, konkurencji, wolnego rynku, tolerancji, różnorodności, własności prywatnej i tradycyjnych wolnościowych praw cywilizacji zachodniej opartych o dobrowolność. Ideologia ta neguje system praw publicznych zawierających przestępstwa bez ofiar, neguje terytorialny monopol na stosowanie przemocy oraz władzę publiczną narzucaną siłą.

Libertarianizm nie jest religią, nie zastępuje chrześcijaństwa – ale wybiera z chrześcijaństwa część doktryny etycznej – taką część, która jest potrzebna i niezbędna do krytyki, uzasadnienia i utworzenia systemu politycznego. Libertarianizm to nie jest żadna nowa cywilizacja, nowa doktryna, nowy system – to podsystem starej cywilizacji łacińskiej, cywilizacji zachodniej, cywilizacji opartej o rzymskie prawo, grecką filozofię i chrześcijańską moralność.

Nie jest prawdą jakoby libertarianizm odrzucał regulacje

prawne, czyli to, że ludzie mogą sobie bez nich radzić. Nie mogą. Obszar libertariański, to obszar, na którym działa pewne ściśle określone prawo publiczne – prawo, które wywodzi wszelkie swoje paragrafy z libertariańskich aksjomatów – i tylko z nich.

Terytorium bez prawa publicznego, albo z prawem publicznym opartym o inne aksjomaty, nie będzie libertariańskie. A więc libertarianizm to nie jest anarchia, czyli brak praw. Na dodatek libertarianizm z praw własności wywodzi prawa prywatne, a więc oprócz praw publicznych, które obowiązują wszystkich bezwzględnie, są też możliwe i konieczne prywatne regulacje porządkujące życie społeczne. Libertarianizm akceptuje tradycyjną w naszej cywilizacji hierarchię praw i chrześcijańską zasadę subsydiarności, która oznacza, że społeczność wyższego rzędu nie może ingerować w kompetencję społeczności niższego rzędu.

Libertarianizm nie jest ideologią oderwaną od cywilizacji, nie jest oparty o jakieś naturalne dla całej ludzkości prawa, nie jest oparty o prawa natury oderwane od wszelkich kultur i cywilizacji. Libertarianizm oparty jest o chrześcijański uniwersalizm, który nie jest naturalny, nie jest cechą wszelkich ludzkich plemion, kultur i cywilizacji. Większość z nich nie zna uniwersalizmu etycznego, większość cywilizacji inaczej traktuje pod względem moralnym swoich, a inaczej obcych, a wiele kultur tworzy wewnątrz siebie różne klasy, kasty, grupy, które są inaczej traktowane przez moralność. Zdecydowana większość cywilizacji i wspólnot pierwotnych nie zna i nie stosuje zasady nieagresji i samoposiadania, nie są więc to zasady naturalne i oczywiste. Dlatego ideologię libertariańską trzeba głosić i tłumaczyć tak jak chrześcijaństwo – bo jest jego częścią.

Libertarianizm wynika z kultury i cywilizacji, a nie z natury. Niemniej wielu libertarian odrzuca chrześcijańskie czy cywilizacyjne uzasadnienia aksjomatów i traktuje je albo jako niepodważalne dogmaty, albo próbuje wywodzić je z praw

biologicznych. To sprawia wrażenie jakoby libertarianizm był jakąś osobną, niezależną cywilizacyjnie i kulturowo, nowoczesną, postępową doktryną, czy wręcz religią. To są zazwyczaj błędne wywody, bo pomijają wiele tez, które są traktowane jako oczywiste, naturalne a takimi nie są, bo są elementem naszej cywilizacji i tradycji.

Wszyscy myśliciele libertariańscy to przedstawiciele i mieszkańcy cywilizacji zachodniej, wszyscy są wychowani w jej duchu i zasadach. Nasze cywilizacyjne fundamenty ideologiczne są dla nas tak oczywiste, że traktujemy je jako naturalne i często nawet sobie ich nie uświadamiamy. Dobitym przykładem jest ten chrześcijański uniwersalizm.

Autorstwo: Grzegorz GPS Świderski

Źródło: NEon24.pl